

ВІДГУК

**офіційного опонента доктора педагогічних наук, професора
Мозгальної Наталії Георгіївни на дисертаційну роботу Ван Біньбінь
«Формування транскультурної компетентності майбутніх магістрів
музичного мистецтва у процесі інструментальної підготовки»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії за
спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)**

1. Актуальність обраної теми дисертації та її зв'язок з науковими планами, програмами, темами

Ознайомлення з текстом представленої на обговорення дисертації Ван Біньбінь дає підстави визначити її як ґрунтовну та актуальну для мистецько-педагогічної науки. Здобувач дослідив роль та прояви транскультурної компетентності на різних рівнях взаємодії, її концептуальні засади та культурологічні виміри, що нині є вельми актуальним.

Вибір теми є обґрунтованим, адже в сучасних умовах розвитку міжнародного освітнього простору, коли відбуваються активні процеси глобалізації та культурної трансформації, формування у магістрів музичного мистецтва транскультурної компетентності сприятиме активізації міжнародних досліджень мистецького профілю та спілкуванню з інокультурними здобувачами, вченими та митцями.

Сформована транскультурна компетентність може стати як засобом комплексного пізнання світового музичного мистецтва, так і інструментом формування поглядів, цінностей, ідеалів і переконань, котрі визначають здатність майбутніх викладачів досконало виконувати свої професійні функції в будь якій країні світу.

Тому, актуальність теми дисертаційної роботи Ван Біньбінь, спрямованої на розробку методології дослідження формування транскультурної компетентності майбутніх магістрів музичного мистецтва, продиктована вимогами сьогодення. Ця робота не просто, «на часі», вона закладає фундамент цілої низки міждисциплінарних досліджень сучасної мистецько-педагогічної науки і траєкторії її майбутнього розвитку.

Дисертаційна праця Ван Біньбінь виконана у відповідності до пріоритетних напрямів науково-дослідної роботи, яка виконується на кафедрі музичного мистецтва і хореографії ДК «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» «Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців мистецького та мистецько-педагогічного профілю в контексті соціокультурної парадигми» (реєстраційний номер 012U002017), що також підтверджує актуальність дослідження.

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, їх достовірність та наукова новизна

Аналіз дисертаційної роботи і публікацій Ван Біньбінь дає підстави зробити висновок про те, що наукові положення, висновки і рекомендації дисертаційного дослідження є достовірними, достатньо науково обґрунтованими, теоретично доведеними і підтвердженими їх реалізацією.

Структура дисертації, послідовність та логічність сформульованих у ній завдань, застосування широкого спектру методів є запорукою досягнення поставленої мети. У роботі використані матеріали наукових праць вітчизняних і зарубіжних вчених у галузі філософії, культурології, педагогіки, музикознавства та результати власних спостережень і дослідження автора.

Обґрунтованість даного дослідження підтверджується коректним та доцільним застосуванням як загальнонаукових (аналізу, синтезу, аналогії, абстрагування та моделювання), так і конкретно-наукових методів (термінологічний, проблемний, системно-структурний компаративний, порівняльно-зіставний), використанням відповідних статистичних методів обробки результатів дослідження.

Наукова новизна результатів дослідження Ван Біньбінь, конкретизується в таких теоретичних положеннях, методичних підходах, рекомендаціях та висновках:

вперше: здійснено цілісне дослідження формування транскультурної компетентності магістрів музичного мистецтва в процесі інструментальної підготовки; розкрито сутність поняття «транскультурна компетентність магістрів музичного мистецтва» як здатність пошукувати і знаходити наднаціональну єдність світового культурного простору засобами музичного мистецтва, зокрема усвідомлювати художньо-образний зміст музичних артефактів й інтерпретувати його в контексті сучасних геокультурних процесів, що дозволяє магістрам музичного мистецтва бути затребуваними в якості викладачів і виконавців-інструменталістів в будь-яких країнах; обґрунтовано структуру транскультурної компетентності магістрів музичного мистецтва, що включає світоглядний, досвідний, творчий компоненти; сконструйовано модель формування транскультурної компетентності магістрів музичного мистецтва в процесі інструментальної підготовки.

3. Значущість результатів дослідження для науки і практики

Серед ключових науково-практичних досягнень варто відзначити:

По-перше: методика поетапного формування транскультурної компетентності майбутніх магістрів музичного мистецтва у процесі інструментальної підготовки,

По-друге, теоретичні положення, зокрема стосовно тлумачення ключових понять, конкретизації транскультурного концепту мистецької

освіти, його генези в межах жанрово-стильової парадигми та етномузикології, які можуть бути упроваджені в окремі теми курсів «Історія еволюції художніх стилів зарубіжної музики» та «Світова художня культура».

По-третє, матеріали дисертації стосовно актуалізації транскультурних засобів виразності, створення надкультурних зразків музичної творчості, зокрема використання джазових засобів виразності в перекладеннях та обробках для саксофона фольклорних зразків різних народів, творів відомих композиторів та популярної музики, які дискретно впроваджено в курси «Основи теорії музики та практичного музикування», «Аранжування та імпровізація», «Аналіз та інтерпретація музичних творів».

По-четверте, методичні пропозиції Ван Бінбінь застосовувались під час реалізації таких освітніх компонентів, як «Основний музичний інструмент», «Спеціальний музичний інструмент» (саксофон), «Методика викладання гри на музичному інструменті», а також у ході виробничої (педагогічної) практики.

4. Структура та зміст дисертації, її завершеність і відповідність встановленим вимогам щодо оформлення

Зміст дисертаційного дослідження Ван Бінбінь викладений у логічній послідовності. Складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Структура роботи відповідає меті і поставленим завданням, повною мірою презентує отримані автором результати.

У вступі відповідно до теми визначено мету, предмет, об'єкт і завдання дослідження.

Перший розділ «Теоретичні основи формування транскультурної компетентності майбутніх магістрів музичного мистецтва у процесі інструментальної підготовки» детально проаналізований міждисциплінарний статус транскультурної компетентності як предмету дослідження. Заслугове на схвалення комплексність та ґрунтовність авторського дослідження еволюції поглядів науковців (М. Бахтін, В. Біблер, М. Гордон, В. Велш, І. Война, Р. Ингарден, К. Кітль, Ю.Лотман, М.Зігель, Ф. Ортис, Р. Слімбах та ін.) на концепт «транскультурності». Слід відзначити й обґрунтування структури транскультурної компетентності майбутніх магістрів музичного мистецтва, що включає світоглядний (забезпечує транскультурне бачення музичної картини світу з її ціннісним діапазоном), досвідний (обіймає транскультурну обізнаність з інструментальною музикою різних геокультурних регіонів і здатність адекватно відтворювати її зразки) і творчий (включає здатність створювати й розповсюджувати музично-інструментальні опуси транскультурного характеру) компоненти.

У другому розділі «Методичні засади формування транскультурної компетентності майбутніх магістрів музичного мистецтва у процесі інструментальної підготовки» запропоноване авторське бачення

методологічної основи дослідження, що ґрунтується на принципах плюралізму і толерантності (дозволяють формувати позитивне ставлення до музичних культур різних регіонів планети та їхніх представників, надають орієнтири щодо оновлення змісту інструментальної підготовки, відбору творів та їх виконавської інтерпретації), а в поєднанні з принципом актуалізації транскультурних засобів виразності санкціонують створення надкультурних зразків музичної творчості і використання джазових засобів виразності, зокрема в обробках для саксофона. Слід відзначити і вдало обрані педагогічні умови (стимулювання мотиваційно-ціннісної сфери особистості здобувачів-магістрантів, оновлення змісту та форм організації музично-інструментальної підготовки на засадах транскультурності, активізація науково-пошукової і творчої діяльності здобувачів-магістрантів у спеціально створеному транскультурному освітньому середовищі), дотримання яких, на думку автора, значно підвищить ефективність формування у магістрів музичного мистецтва транскультурної компетентності.

У третьому розділі «Експериментальна перевірка методики формування транскультурної компетентності магістрів музичного мистецтва у процесі інструментальної підготовки» заслуговує на схвалення якісно проведена діагностика сформованості означеної якості у студентів магістратури на основі інтенційно-ціннісного, когнітивно-технологічного та креативно-продуктивного критеріїв та відповідних показників. В процесі діагностування було використано педагогічне спостереження, опитування, анкетування, тестування (тест-опитувальник А.Мекшун, тест-судження про композиційну активність у процесі створення музично-інструментальних опусів транскультурного характеру), оцінку незалежних експертів, діагностичну звукову анкету-роздум, діагностичну карту для самооцінювання, есе на теми «Національне та транснаціональне у творах американського композитора Чада Лоусона», творчо-дагностичні завдання, транскультурний репертуар.

Варто відзначити авторську методику формування транскультурної компетентності магістрів музичного мистецтва, що реалізовувалась протягом мотиваційно-орієнтаційного, пізнавально-операціонального та результативно-презентаційного етапів з використанням цікавих форм і методів роботи, а саме: методи ідентифікації творів джазового мистецтва, вияву загальнолюдського смислу творів, виконавського ускладнення фортепіанної фактури, аналізу нотних та відеоджерел, атракційного сприйняття наднаціональних засобів музичної виразності, аналізу обробок народних пісень, евристичного інструментально-педагогічного діалогу, а також обробки, перекладення, аранжування, обговорення, фасилітованих дискусій, бесіди тощо.

До переваг представленої методики можна віднести розробку методичного спрямування «Panda Saxophone book», спрямовану на вироблення навичок аранжування та обробки зразків музичного фольклору і популярних творів композиторів з різних країн з метою формування транскультурної компетентності студентів-саксофоністів.

5. Повнота викладання результатів в опублікованих працях

Основні положення дисертації достатньою повнотою викладено автором у 14 наукових працях, з них 3 – у фахових виданнях, 2 – у зарубіжних виданнях, 9 праць апробаційного характеру.

Структура роботи дозволяє зробити висновок про достатню репрезентативність та повноту розкриття теми. Порушень академічної доброчесності не виявлено.

6. Дискусійні положення та зауваження.

Попри загалом якісно проведене дисертаційне дослідження, деякі положення роботи мають дискусійний характер, зокрема:

1. Обґрунтовуючи зміст та структуру транскультурної компетентності у площині музично-інструментальної підготовки майбутніх магістрів музичного мистецтва варто було застосувати метод моделювання та відобразити визначені компоненти у вигляді рисунку.

2. Об'єктом дослідження визначено інструментальну підготовку майбутніх магістрів музичного мистецтва, разом з тим, по тексту дисертації переважно акцентовано на виконавській підготовці саксофоністів. У зв'язку з чим виникає питання, чи може бути застосована розроблена автором методика в інструментальній підготовці, що здійснюється на основі інших музичних інструментах.

3. Дослідник якісно обґрунтовує наукові підходи у підрозділі 2.1. , також пропонує педагогічні принципи. Але не кожен принцип співвіднесений і науковими підходами. Варто пояснювати співвідношення підходів та педагогічних принципів, які обираються на їх основі.

4. Як вбачається з тексту дисертації, в експерименті брали участь як українськи, так і китайськи студенти. Про це вказано фрагментарно, отже недостатньо висвітлено диференціацію формування транскультурної компетентності у китайських та український студентів.

5. В списку використаних джерел представлено достатню кількість китайської наукової літератури. Вона подається на мові оригіналу, що є правильним. Але варто було додати й переклад українською або англійською мовами.

Означені недоліки не є критичними та загалом не знижують високий науковий рівень дисертаційної праці Ван Бінбін

7. Висновки

Отже, дисертаційна робота Ван Біньбінь тему «Формування транскультурної компетентності майбутніх магістрів музичного мистецтва у процесі інструментальної підготовки» є самостійною, доброякісною науковою працею, відповідає вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження Вимог щодо оформлення дисертації» (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України 03 лютого 2017 року за № 155/30023), а також відповідає вимогам пунктів 9-18 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії» (затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 року № 167), а її автор – Ван Біньбінь заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Офіційний опонент
доктор педагогічних наук, професор,
завідувач кафедри музикознавства,
інструментальної підготовки та хореографії
ВДПУ імені Михайла Коцюбинського

Н.Г.Мозгальова

